

Yeni OVP'den Beklentiler ve Reel Sektörün Öncelikleri

Ankara, Ağustos 2024

Program yangını söndürmede başarılı olmuştur

- Geçtiğimiz 14 ayda Türkiye ekonomide rasyonele dönüş sürecinde, geçmiş uygulamadan kalan birikmiş risklerin temizlenmesi açısından başarılı bir uygulama sergilemiştir.
  - Para politikasının etkinliğini azaltan swaplar ile ödünç rezerv uygulamalarının tasfiyesi ile her an dövize yönelebilecek KKM hesaplarının tasfiyesinde alınan mesafe önemlidir.
  - Merkez Bankası'nın rezervleri güçlenirken, Türkiye'de yerleşiklerin yeniden TL'ye dönüşü de sağlıklı ve kararlı bir para politikası çerçevesi ile gerçekleşmektedir.
- Ancak, enflasyon açısından en kötünün geride kalmasına rağmen enflasyon bekleyişleri beklenen hızda iyileşmemektedir.
  - Enflasyonun bu düzeye sadece para ve maliye politikası ile yaklaştırılmaya çalışılması toplumsal maliyet açısından ele alındığında istenilir bir seçenek olmadığı gibi, sürdürülebilir de değildir.
  - Reel kesimin büyüyen sıkıntıları ve istihdam kayıpları, geçim sıkıntısını daha da büyütecektir.
- Programın bundan sonraki aşamasında heyecan yaratacak bir **BÜYÜME VE KALKINMA STRATEJİSİNE** ve buna bağlı iyi bir **İLETİŞİM KAMPANYASINA** ihtiyaç vardır

Nasıl bir OVP?

- Hikayenin nasıl anlatıldığı bu dönemde çok önemli
  - Geleneksel OVP çerçevesi içinde birtakım sayıları ve uzun uzun “yapılacaktır”ları birbirinden kopuk bir biçimde sıralamamalı
  - Büyüme perspektifi içeren bir anlatı içinde hangi adımların o sayılara ulaşmamızı nasıl sağlayacağı vurgulanmalı
  - Programın toplumsal destek alması için, oluşacak ekonomik faydanın toplumun farklı kesimleri arasında adil şekilde paylaşılacağı mesajı net şekilde verilmeli
- Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi risk algısını azaltacaktır
  - TCMB, BDDK, SPK gibi kurumların bağımsızlığının güçlendirilmesi
  - TÜİK’in yeniden yapılandırılması ve şeffaflığın-hesap verilebilirliğin artırılması
  - Strateji Bütçe Başkanlığı ve Hazine’nin koordinasyon rolünün kurumsallaştırılması
  - Politika tasarım süreçlerinde kamu-özel sektör istişaresinin kurumsallaştırılması (YOİKK, EKK vb.)
  - Bakanlıklar-Külliye-Meclis arasındaki sürece özel sektörün de dahil edilmesi

Gündem Maddeleri

- 1. Makro-Finansal çerçevenin güçlendirilmesi**
- 2. Yeni bir büyüme stratejisi**
- 3. İkiz dönüşümün yönetilmesi**
- 4. İşgücü piyasası reformu**
- 5. Yargıda etkinliğin artırılması**
- 6. Tarım-gıda piyasası aksaklıkları**

Kurallı piyasa ekonomisine dönüş

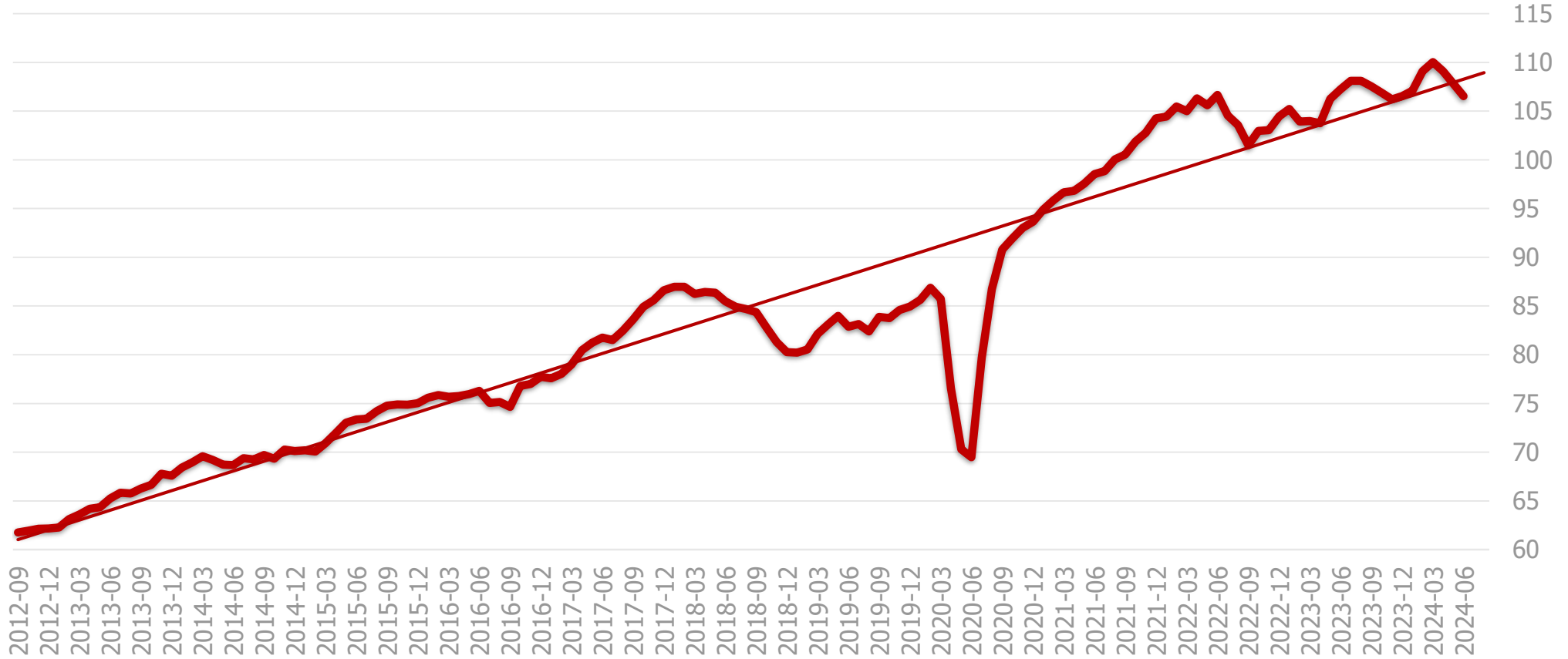
- Serbest piyasa mekanizmasına fahiş fiyat, stokçuluk, kira artış sınırı gibi müdahalelerin sonlandırılması
- 2018 Ekim ve Kasım aylarında 32 sayılı Karara ilişkin Tebliğ’de yapılan değişikliklerle;
  - Haksız rekabete sebep olan Döviz Cinsi ve Döviz Endeksli Sözleşme yapma yasağının tamamen kaldırılması
  - İhracat bedelinin belli bir oranının zorunlu satışı, döviz alan şirketlere reeskont cezası gibi uygulamaların kaldırılması
  - Döviz varlığı olan şirketlerin TL kredi kullanımının yasaklanması uygulamasının kaldırılması
- Yatırımcılara kanuni güvence sağlanması
  - MASAK vb gerekçelerle sermaye transferlerinin engellenmesi, temettü yasağı, geçmişe dönük ek vergi, Rekabet Kurumu-SPK-Maliye denetimlerinin amacı dışında kullanılması gibi uygulamaların tekrarlanmayacağına ilişkin yatırımcılara kanuni güvence sağlanması
  - Yatırım izinlerinin tek noktadan takibi ve koordinasyonunu sağlayan, yatırım fizibilitesini olumsuz etkileyen düzenleme değişikliklerinin ilgili yatırıma makul bir süre uygulanmaması, kamu kurumlarının kendileri veya kurdukları şirketler eliyle haksız rekabet oluşturmaları veya maliyet altında satış yapmasının engellenmesi gibi düzenlemeleri içeren bir çerçeve yatırımcı hakları kanunu yapılması

Ekonomide yavaşlama başladı

Sanayi üretimi, COVID'den sonra ilk defa uzun dönemli eğilimin altına düştü

Mevsimsel Düzeltilmiş Sanayi Üretim Endeksi (3 aylık H0)

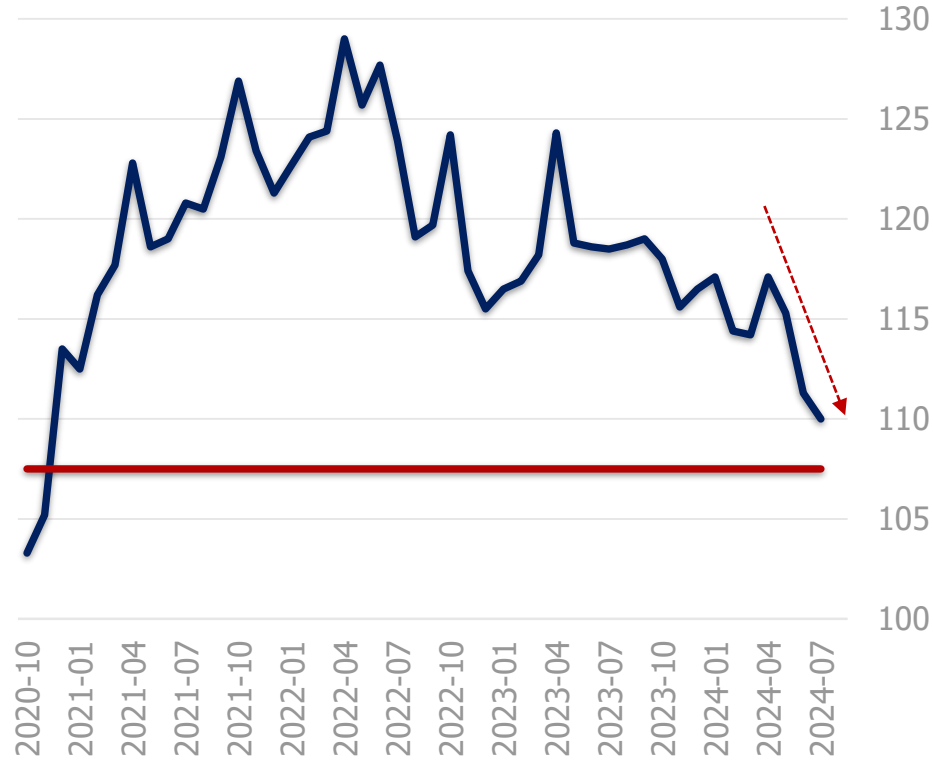
Ekonomide yavaşlama başladı

Yatırım ve istihdam beklentisi hızla bozuluyor... **Peki, üretim kapasitemizi nasıl koruyacağız?**

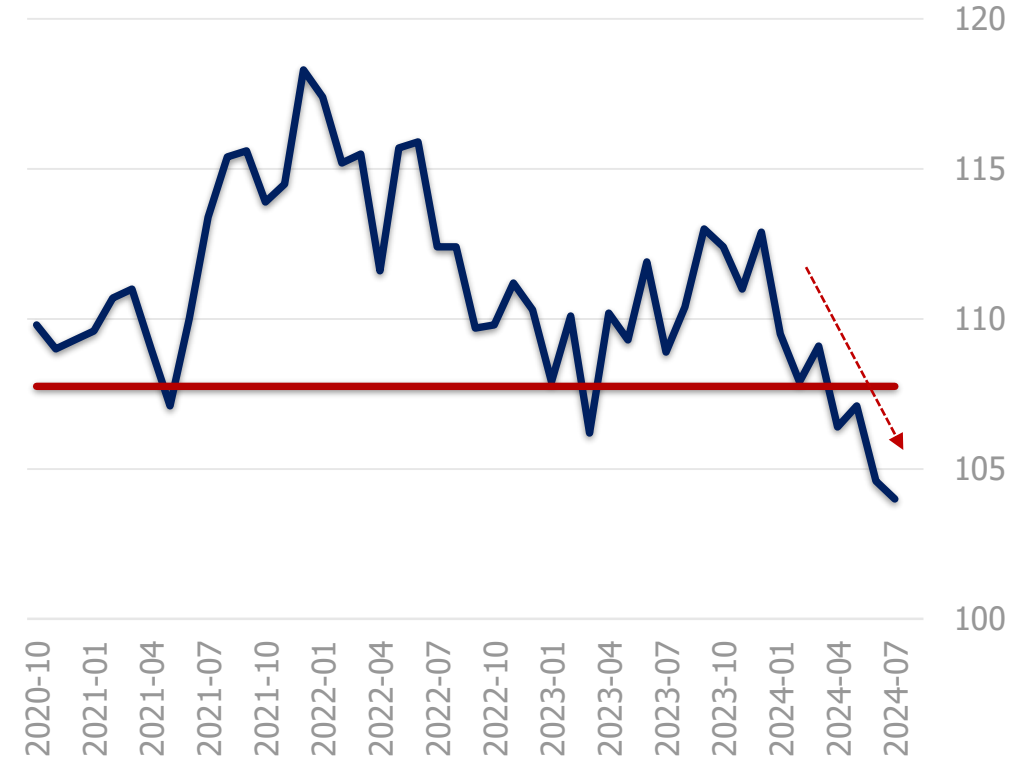

TCMB İktisadi Yönelim Anketi

Sabit Sermaye Yatırım Harcaması

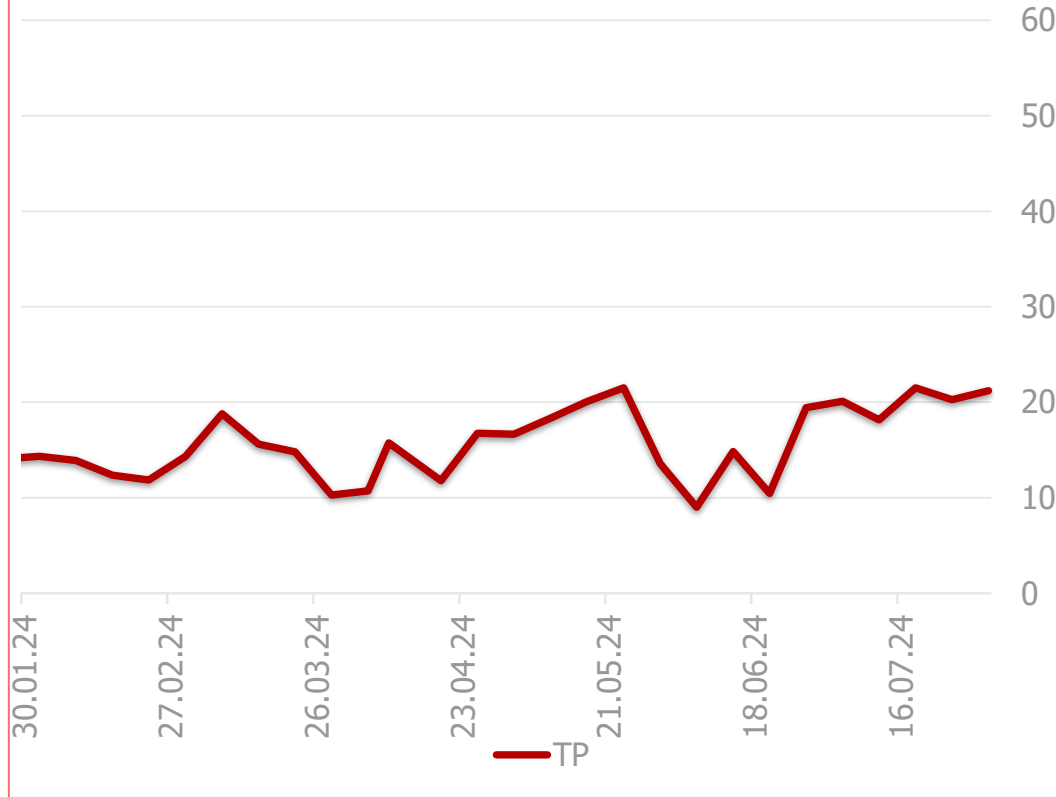
Toplam İstihdam (Gelecek 3 Ay)

Ticari krediler: Arz kısıtı ve enflasyonist etki yaratıyor

Kredi kısıtları, kısmen kredilerin büyük firmalara yönelmesine neden oluyor. KOBİ'ler can çekiyor

Büyük firmalar eğilimi (%, yıllık)

KOBİ kredi eğilimi (%, yıllık)

Ticari kredilerde ne yapmalı?

- Tüketimi daraltma ve ekonomiyi soğutma ihtiyacının farkındayız
  - Ancak, ticari kredilerin reel olarak bu kadar hızlı daralması ciddi bir arz kısıtı yaratıyor
  - Üretim kapasitemizi ve istihdamı kalıcı olarak kaybetmek üzereyiz
  - Ayrıca, maliyetlerdeki fahiş artış işletme sermayesi nedeniyle tüm fiyatlar üzerinde enflasyonist bir baskı yaratıyor
- Ticari kredilerin ve ticari kredi kartı limitlerinin büyüme sınırı dışına çıkarılması
- **KOBİ kredilerinin ise en az enflasyon kadar artışı hedefleyen programlar ile desteklenmesi**

KOBİ kredilerinde takip oranı da artıyor

KOBİ takipteki kredileri oldukça düşüktü, ancak son dönemde belirgin hızlanma var

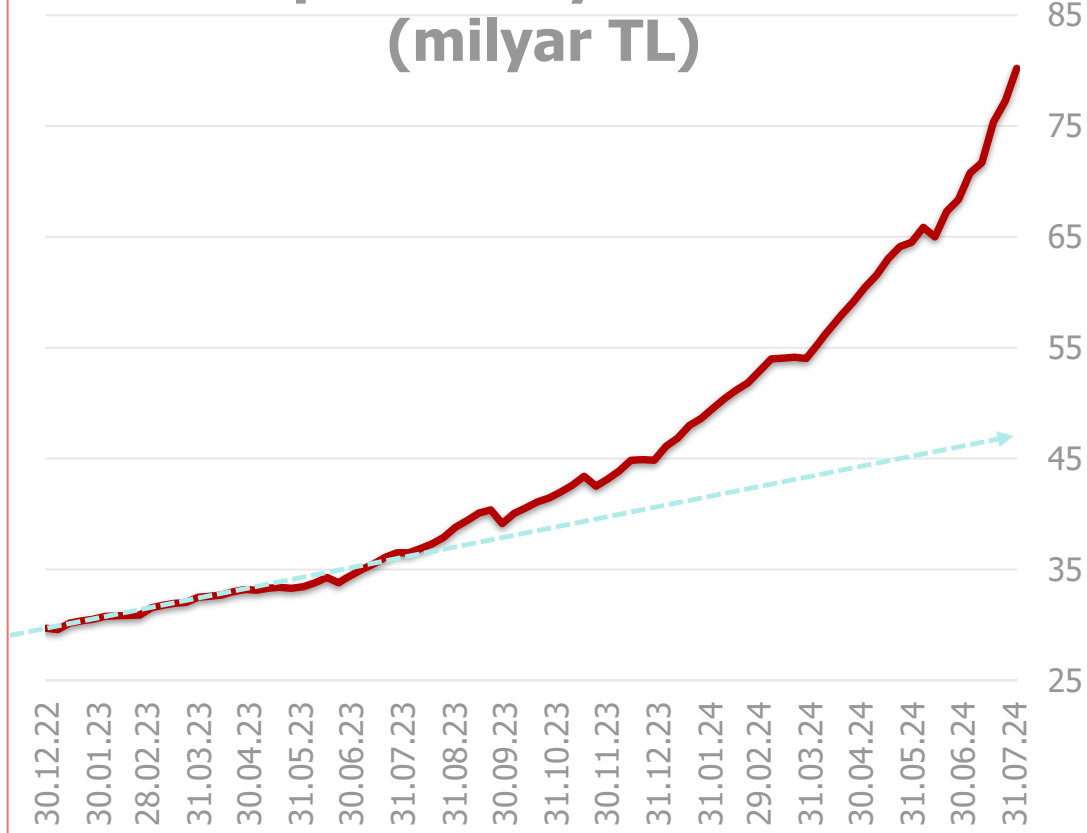
Takipteki KOBİ kredileri (milyar TL)

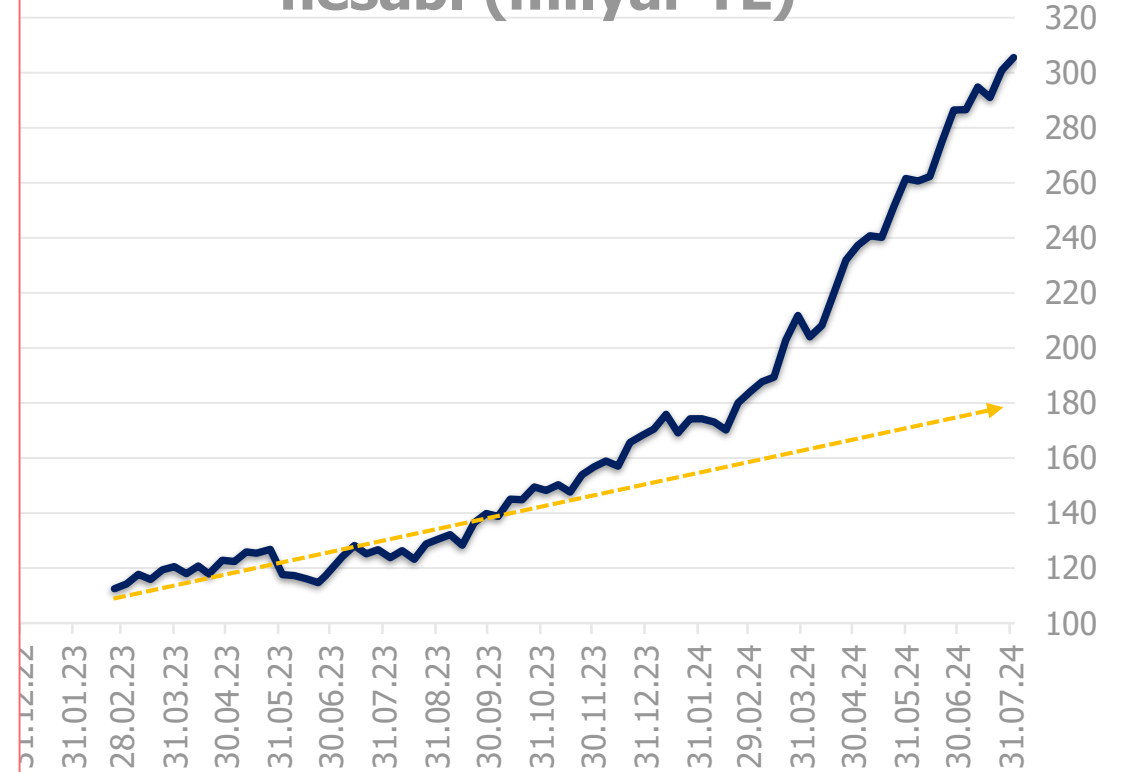
Bireysel tarafta da takibe düşmüş borç hızlı artıyor...

Kredili mevduat hesabındaki hızlanma da dikkate alındığında durum daha da vahim

Takipteki bireysel krediler (milyar TL)

Bireysel kredili mevduat hesabı (milyar TL)

Proaktif bir yeniden yapılandırma programı

- Mevcut faiz oranları ile KMH, rotatif, spot kredi gibi kısa vadeli kredilerin geri ödemesi neredeyse mümkün değil
- Hem batık kredilerde çok ciddi artışa, hem de ciddi sosyal problemlere ve işsizliğe sebep olacak. Programa olan tepkiyi de oldukça artıracak.
- Proaktif KOBİ kredileri yapılandırma programı nasıl yapılabilir?
  - Kısa vadeli kredilerin ve kredi kartı borçlarının yeni kredi genişlemesi yaratmayacak şekilde 36-60 aylık TLREF+X faizle taksitli krediye dönüştürülmesi
  - Sorunun kış aylarında bir sosyal probleme dönüşmeden çözümünün hedeflenmesi
  - Tüm bankaların programa zorunlu katılımını sağlayacak düzenleme yapılması, gerekirse bankalara belli bir oranda KGF kefaleti gibi tatlandırıcılar verilmesi
  - 3 milyonun üzerinde işletmeyi kapsayan KOBİ kredileri toplam kredilerin %10-15'i kadarını oluşturduğu için makro dengeleri tehdit etme olasılığı oldukça düşüktür
- Sorunlu büyük şirket kredileri için de ABD'de 2008 krizi sonrasında oluşturulan TARP benzeri bir program tasarlanması

Maliye ve bütçe politikaları (1)

▪ **Kamu harcamaları reformunun net hedeflerle ortaya konması**

- Kamu maliyesi tarafında yoğunlukla vergi tarafına odaklanması, harcamalar tarafında beklenen adımların gecikmesi KOBİ yoğunluklu tabanımızda tepkiyle karşılanıyor
- Gelecek 3 yıllık dönemde bütçe kaynaklarının hangi sektörlerin ve bölgelerin desteklenmesinde kullanılacağına ilişkin çerçevenin net bir şekilde OVP'de ifade edilmesi önemlidir
- Reform sürecinin çıktılarını kalıcı kılmak için kamu harcamalarında Hazine Vizesi uygulaması faydalı olacaktır

▪ **Kamu Özel İşbirliği projelerinin gözden geçirilmesi**

- Mevcut KOİ yatırımlarında yatırımcı-finansör-kamu arasında bir diyalog süreci başlatılarak, kredi ödemelerinde ve devlet katkısında ötelemelerin sağlanması
- Devam eden projelerde tasarruf alanlarının mutabakat ile belirlenmesi, yeni projelerin acil nitelikli olmadıkça 2 yıl ertelenmesi
- KOİ projeleri ile ilgili periyodik performans raporlarının hazırlanarak kamuoyu ile paylaşılması

▪ **Kalkınma ve yatırım bankacılığının yeniden yapılandırılması**

- Program dönemi ve sonrasında dış proje kredisi ve hibe portföyünün geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Özellikle iklim ve sürdürülebilirlik alanında ciddi bir fon potansiyeli bulunmaktadır
- Bu kapsamda ilgili kamu kurumlarında ve kurumsal altyapıda ciddi bir kapasite artışına ihtiyaç vardır

Maliye ve bütçe politikaları (2)

- **Sosyal yardımların rasyonalize edilmesi, destek sayısının ve kapsamının daraltılması**
  - Özellikle istihdama geçişi zorlaştıran, kadın ve gençlerin işgücü piyasası dışında kalmasını teşvik eden programların kaldırılması, TYÇP programının sonlandırılması
- **Tarım ve hayvancılık desteklerinin gözden geçirilmesi**
  - Üretime ve verimlilik artışına doğrudan faydası olmayan sosyal yardım nitelikli desteklerin kaldırılması, özel sektör ile istişare içinde ürün-havza bazlı desteklemelere ve ortak altyapı-lojistik yatırımlarına odaklanılması
  - Gerekli görülen alanlarda bir plan dahilinde ilgili pazarların uluslararası rekabete açılması, TMO ve ESK üzerinden ithalat yetkisinin kullanılması uygulamasının sonlandırılması
- Kamu İhale Kanununda istisna maddelerinin azaltılması ve doğrudan temin gibi usullerinin gerçekten istisnai hale getirilmesi
- Sağlık, eğitim gibi öncelikli alanlar dışında yeni personel alınmaması, 2024-26'da emekli olanların yerine kısıtlı alım yapılması
- Taşıt alımları ve kiralamalarında yeni bir sisteme geçilmesi, yerli ve elektrikli araçların tercih edilmesi ve havuz yöntemi ile araç sayısının azaltılması
- Cari transferler, sermaye transferleri ve borç verme kalemlerinde esnek nitelikte olan ödeneklerin 1-2 yıl ertelenmesi veya kalıcı olarak kapatılması

Vergi politikaları

- Vergi politikalarının oluşturulması ve uygulanması ile ilgili olarak görüş bildirmek üzere oluşturulan Vergi Konseyi'nin tekrar işler hale getirilmesi
- **Vergi sistemimiz maalesef kayıtiçindeki şirketlerden daha fazla vergi almaya odaklanıyor**
  - Son Yurtiçi Asgari Kurumlar Vergisi ile de maalesef maç oynanırken kural değiştirdik. Bu hamlelerle yatırımcılara yanlış sinyal vermeye devam ediyoruz.
- **Kayıtiçine giriş sürecini desteklemek için önerilerimiz**
  - Gelir vergisinde beyanname usulünün getirilmesi ve hukuk, sağlık, eğitim gibi harcamaların gider yazılmasına imkan sağlanması
  - Tüm vatandaşlar için KDV iade sisteminin getirilmesi, %2 iade ile katbekat fazlası gelir tetiklenebilir
  - Şirketleri kayıtdışıya teşvik eden KKEG uygulamasının kaldırılması
- **İndirilemeyen KDV sorunu**
  - Birikmiş 1 trilyon liralık alacak için kanuni düzenleme geçti. Ama hakkaniyetli değil.
  - Tüm OECD ülkelerinde ve hatta Çin ve Rusya'da olduğu gibi 2024'ten itibaren yeni birikimi engellemek için yıl sonlarında iadelerin başlatılması
- Gelir vergisi basamaklarının yeniden düzenlenmesi ve orta gelirli kişilerin tavandan vergi ödemesinin engellenmesi

Enflasyon muhasebesi

- Enflasyon düzeltmesi bilançolarımızın gereceği yansıtır hale gelmesi açısından son derece önemli bir düzenlemedir
- Ancak, parasal borçları, parasal varlıklarından fazla olan şirketlere realize edilmemiş, fiktif bir vergi doğuyor
  - Bu durum zaten borçlu olan ve likidite sorunu yaşayan bu şirketleri çok zor duruma düşürecektir
- **Öneri 1 (Aralık 2023-Mart 2024):**
  - 2024 ve 2025 döneminde enflasyon düzeltmesinin geçici vergi dönemlerinde değil, sadece yıl sonu bilançolarında uygulanması
  - 213 sayılı kanunun Geçici 33'üncü maddesine şu fıkranın eklenmesi: "2024 ve 2025 yıllarında yapılan enflasyon düzeltmesinden doğabilecek kar, şirket pasifindeki özkaynaklara kaydedilerek, doğduğu hesap dönemini takip eden 5 yıl içerisinde sermayeye eklenmesi koşuluyla vergiden istisnadır."
- **Öneri 2 (Ağustos 2024):**
  - Yapılmakta olan yatırımlar (258 hesap), İştirakler (240-242-245 hesap), Arsalar (250 hesap), Özel Maliyet Hesapları (264 hesap)'nın tebliğ değişikliği ile ya değerlendirme dışında tutulması, yada değerlemenin matrah hesabına dahil edilmemesi

Gündem Maddeleri

1. Makro-Finansal çerçevenin güçlendirilmesi

2. Yeni bir büyüme stratejisi

3. İkiz dönüşümün yönetilmesi

4. İşgücü piyasası reformu

5. Yargıda etkinliğin artırılması

6. Tarım-gıda piyasası aksaklıkları

Kilit Teknolojilerin Yenilikçi Mekanizmalarla Desteklenmesi

- **Yatırımcı bekleyen değil, yatırımcı avlayan yeni bir anlayış**

→ Yükselen ürün/teknolojilere yönelim ve ilk atılım avantajını yakalama

- **Kamu eliyle seçilmiş ulusal şampiyonlar**

→ Made in China 2025 Stratejisi

→ Almanya'nın 2030 Sanayi Stratejisi

- **Bakanlıklar üstü yaklaşım**

→ Cesur ve esnek yatırım teşvikleri

→ Uzun vadeli finansman imkanları

→ İyi planlanmış ihracat teşvikleri

→ Arazi, altyapı, izin vs süreçlerinin yönetimi

Made in China 2025 Stratejisinde Belirlenen Ürünler

Bilgi
teknolojileri

Kontrol
Cihazları

Hava aracı
parçaları

İleri
teknoloji
gemiler

Raylı
sistem
parçaları

Enerji
tasarrufu

Yeni
materyaller

Medikal
cihazlar

Tarım
makineleri

Güç
elektroniği

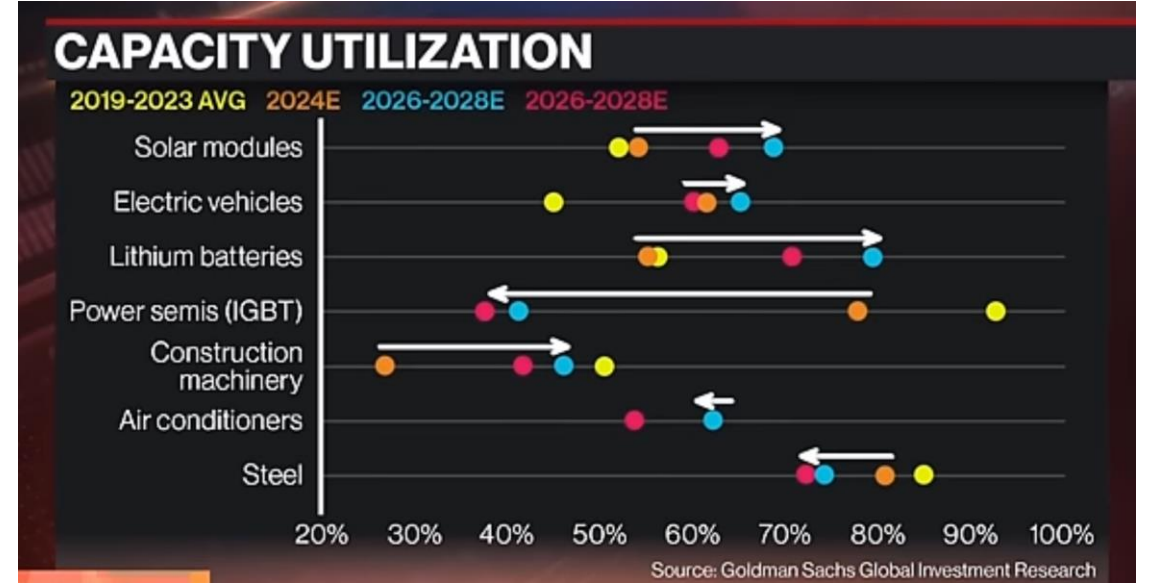
Sanayimizi haksız rekabete karşı korumamız lazım

- Her ülke yeni teknolojilerde kendi ülkesini öne çıkarmak için doğrudan veya örtülü bir çok teşvik veriyor

- Teknolojide yeni bir ticaret savaşları dönemindeyiz

- Haksız rekabet nasıl?

- Çin’de güneş paneli, pil ve elektrikli araç
- Elektrikli araçta kapasite dünya talebinin 2 katı
- Fazla kapasite 3 sene daha sürecek (Goldman)
- Fazla kapasite dampinge sebep oluyor.

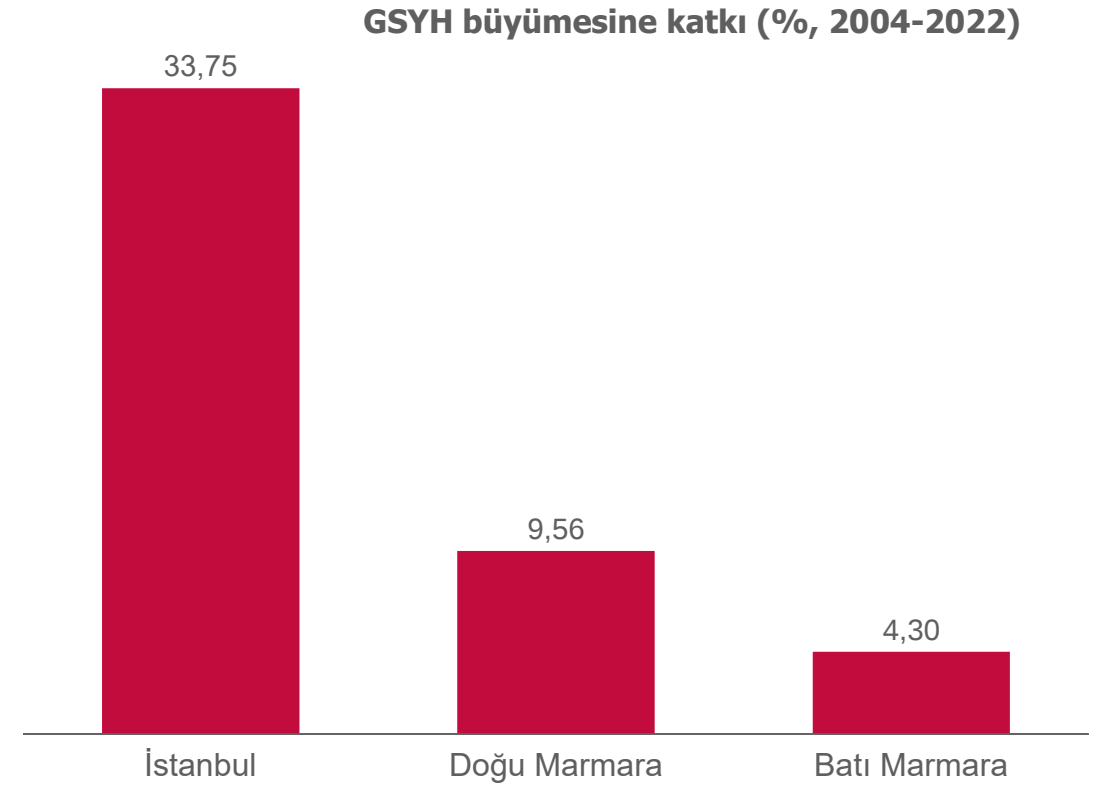
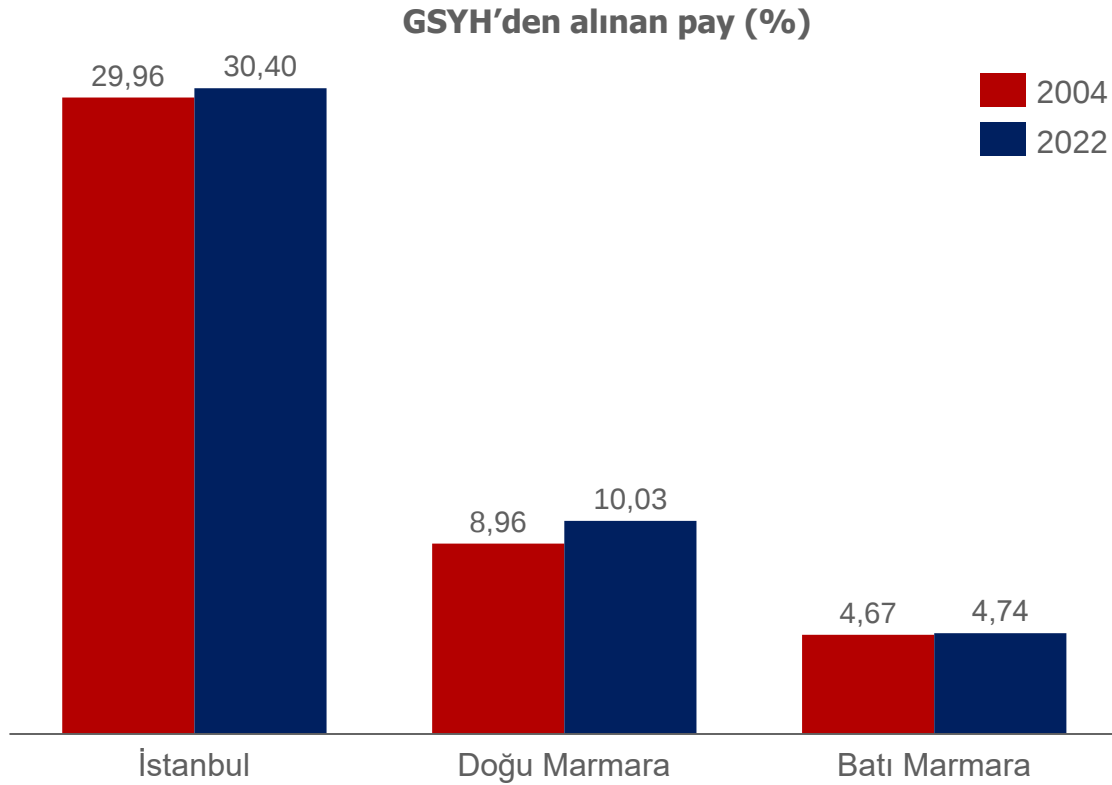
- Bu engellerle mücadelede bakanlıklar arası koordinasyon lazım

- Koordinasyon eksikliği Gümrük Birliği’ni de tartışmaya açabilir

Yeni büyüme hikayesi için Afet Riskinin Yönetimi de çok önemli

GSYH'nin %45'ten fazlasını Marmara Bölgesi sağlıyor

Marmara Bölgesi'nin Türkiye'nin GSYH'sinden aldığı pay ve GSYH büyümesine katkısı

Afet riskinin yönetilmesi için yeni sanayi havzaları belirlenmesi lazım

Orta Anadolu-Doğu Akdeniz Sanayi Havzası

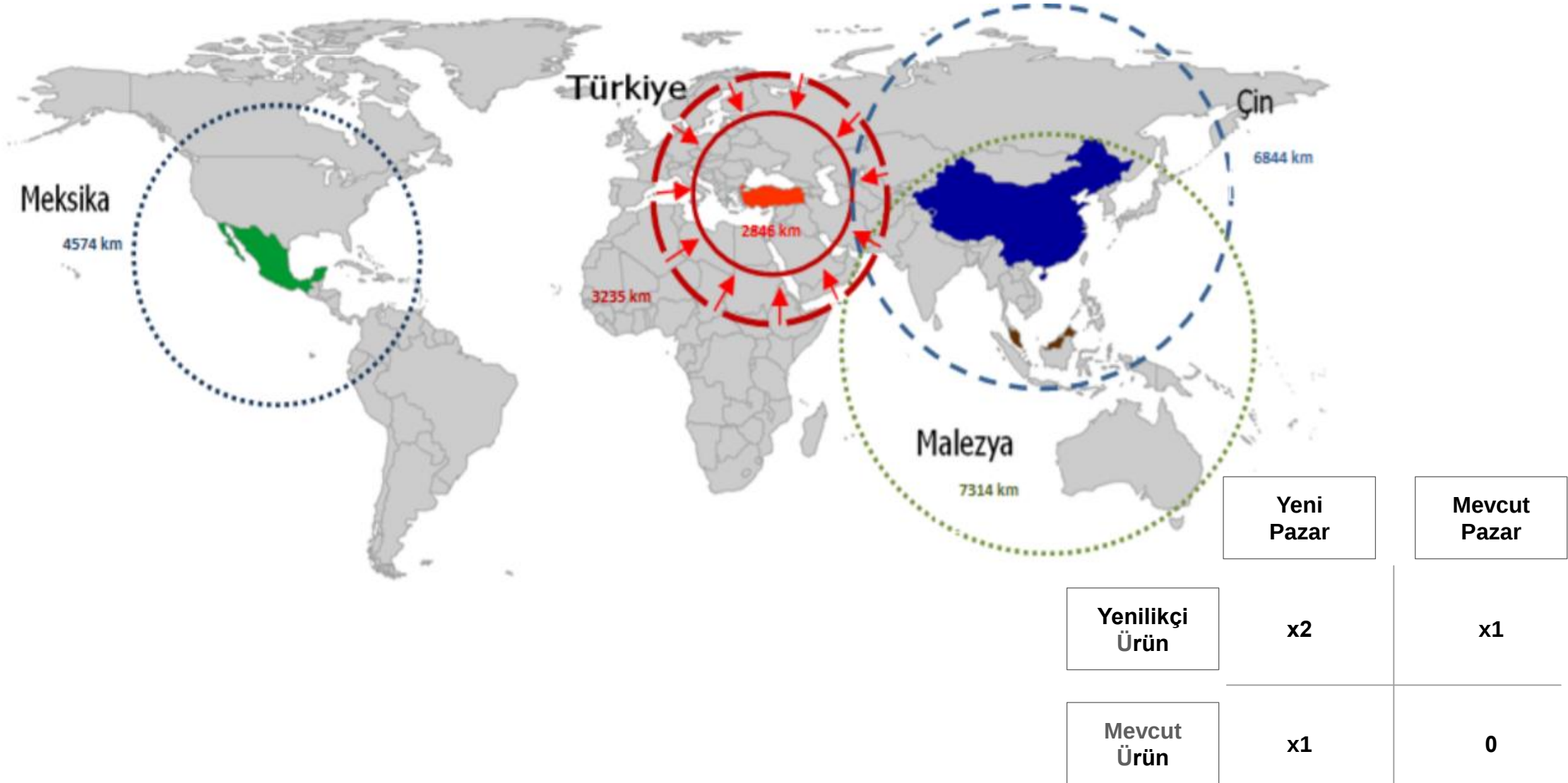
Avrupa Birliği
Ana Bağlantı Omurgası

- Bu tür bir dönüşüm çok ciddi bir planlama ve fikri altyapı gerektiriyor
- Yeni sanayi havzalarının Cumhurbaşkanımız ve ilgili Bakanlar tarafından sahiplenilmesi **önemli**
- **Özel sektörde bu yeniden yapılanmanın sahiplenilmesi**
- Mekansal planlar ve altyapı ihtiyaçları belirlenirken kamu-özel sektör birlikte çalışmalıyız

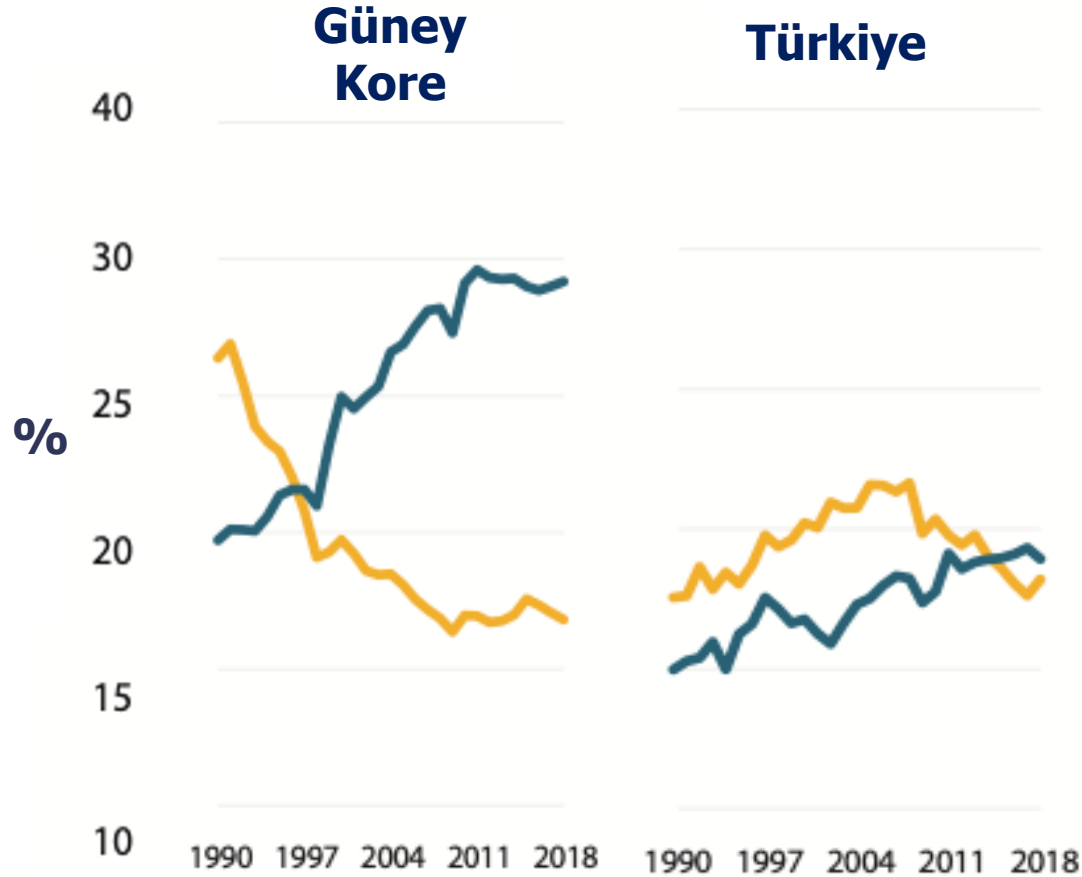
Sadece geleneksel pazarlar ile ihracatı destekleyemeyiz

Yeni Pazar – Yenilikçi Ürün İhracat Destek Programı

Hizmetler sektöründe dönüşüm istihdam için şart

Sanayi Politikası sadece «imalat sanayi» değil...

• Reel katma değer

• İstihdam payı

Source: Dani Rodrik (2022)

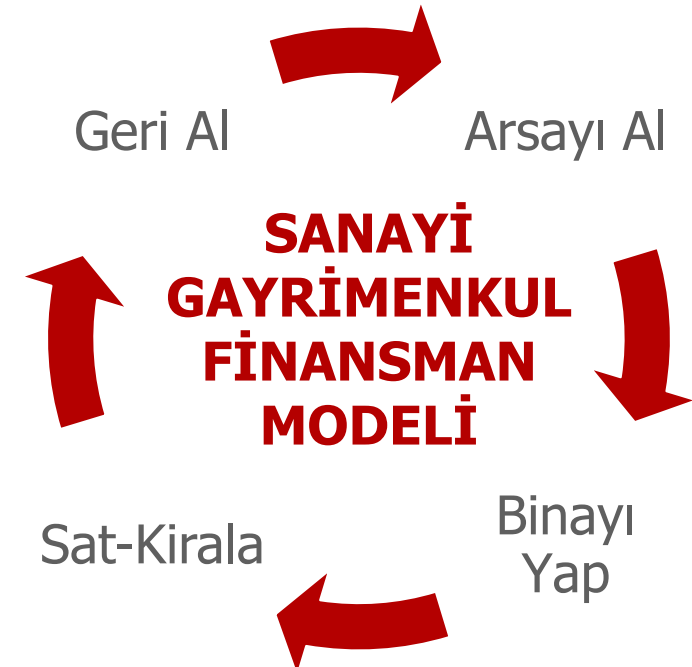
- Dünyada sanayileşmiş ülkelerin tamamında imalat sanayiinin katma değer payı sabit olsa da istihdam payı düşüyor.
- Sürdürülebilir istihdam ve «iyi işler» sağlamak için hizmetler sektörünü ve hizmet ihracatını da desteklememiz lazım.
- Hizmetler sektöründe serbestleşme, eğitim reformu, İngilizce eğitimi, girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi gibi zorlu reformlar lazım.
- Teşvik sistemi yeni dünyaya adapte olmalı: Mesela kreatif sektörlerde (dizi vb.) teşvikler şu an «ülke tanıtımı» bazlı. Suudi Arabistan gelin Amerika'da geçen filmi bizde çekin diyor.

Yatırımlar için uzun vadeli finansman

- YTAK geçiş dönemi için uygulanabilir ama daha piyasa dostu mekanizmalar bulmak lazım
  1. 5 yıldan uzun vadeli sanayi-teknoloji yatırım kredilerine dayalı VDMK'ların TCMB tarafından teminat kabul edilerek likidite sağlanması ve yatırımcı çekecek piyasa mekanizmalarının geliştirilmesi
  2. Sanayinin arazi ve bina yatırımları için buy-and-lease benzeri uzun vadeli finansman modeli kurgulanması
    - Bu model Yeşil Dönüşüm yatırımları için de bir finansman çözümü olabilir

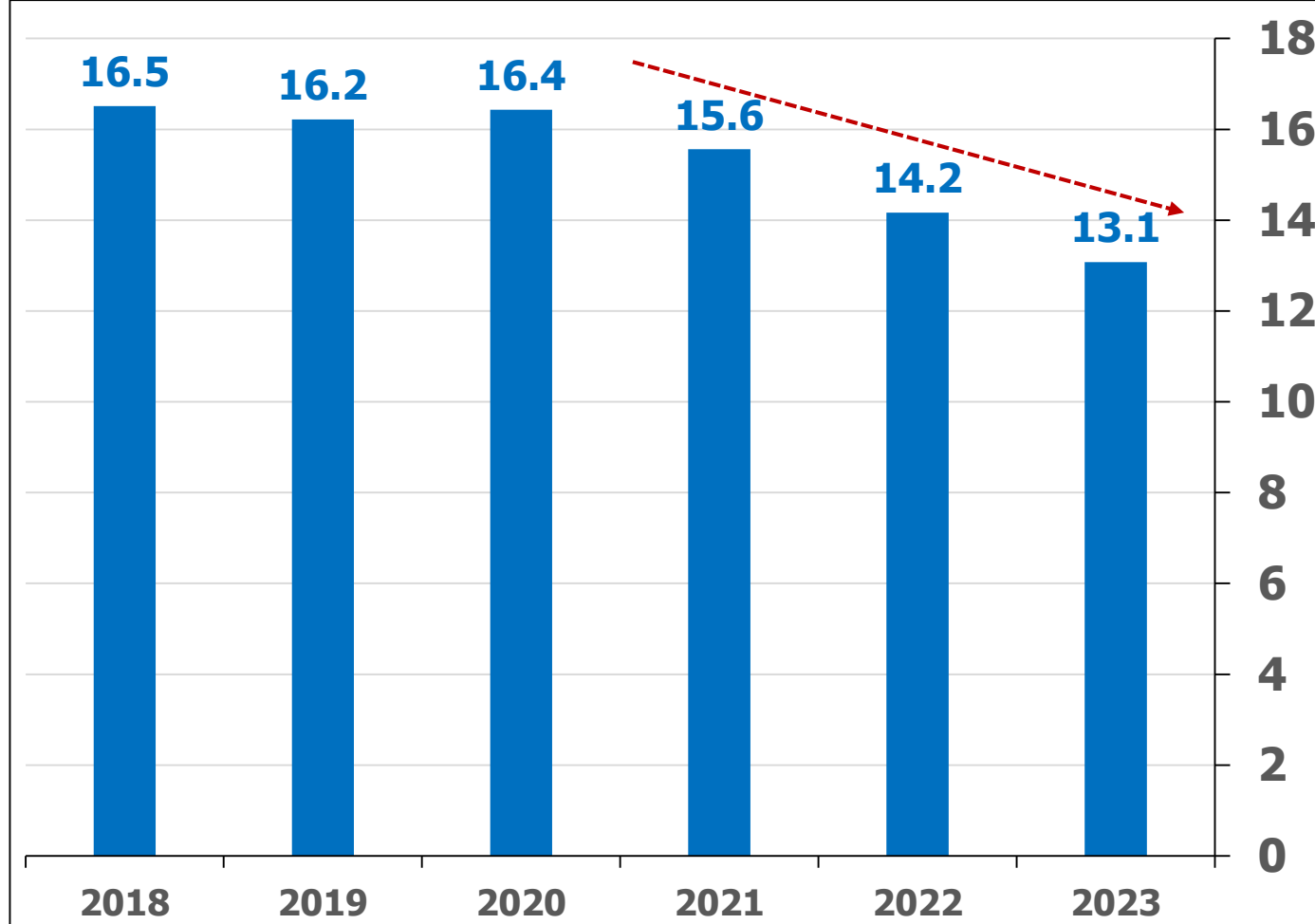
Sanayi Arsalarının Yüzölçümüne Oranı

✓	Türkiye	: % 0,3
✓	Almanya	: % 4,0
✓	Fransa	: % 3,8
✓	Polonya	: % 2,5

Kaybeden emek yoğun sektörler için ne yapılabilir?

Tekstil+giyim+deri ihracatı payı(%)

Kaynak: TÜİK, TEPAV.

- Bu sektörlerle yönelik SGK prim indirimi veya kısa çalışma ödeneğinin tekrar başlatılması
- İŞKUR üzerinden düzenlenecek aktif işgücü programları ile hem mevcut istihdamın korunmasına hem de yeni istihdamın sağlanmasına yönelik destekler verilmesi
- Bu sektörlerin ihracatına yönelik daha uzun vadeli ve daha uygun koşullarda reeskont kredisi sağlanması

Gündem Maddeleri

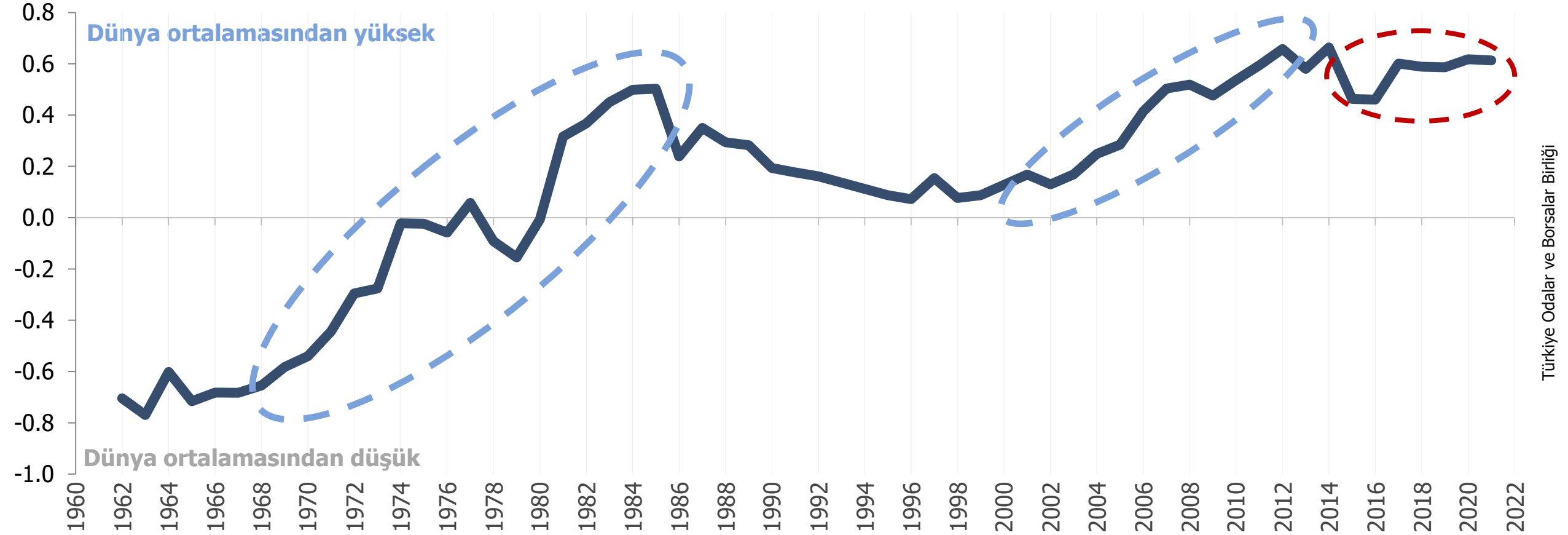

- 1. Makro çerçevenin güçlendirilmesi**
- 2. Yeni bir büyüme stratejisi**
- 3. İkiz dönüşümün yönetilmesi**
- 4. İşgücü piyasası reformu**
- 5. Yargıda etkinliğin artırılması**
- 6. Tarım-gıda piyasası aksaklıkları**

Yeşil ve dijital dönüşüm Türkiye için yeni reform gündemi

Türkiye'nin küresel rekabet gücü son 10 yıldır aynı seviyede

Türkiye'nin ekonomik kompleksitesi, 1962-2020*

Yeşil Dönüşümün Yönetimi

- Yeşil dönüşüm sürecini yönetecek kurumlar üstü bir koordinasyon mekanizmasına ihtiyaç var
  - YOİKK yeni bir misyonla bu rolü üstlenebilir, ama yapısının güçlendirilmesi lazım
  - Yerelde de kalkınma ajanslarının bu bakış açısıyla yeniden yapılandırılması
- İklim kanunun bir an önce yasalaşması
  - TOBB'un Karbon Piyasası Kurulu'nda ve Emisyon Ticaret Sistemi'nin yürütülmesine ilişkin Kurul/Komisyonlarda yer alması
  - ETS gelirlerinin özel sektörün yeşil dönüşüm yatırımlarına tahsis edilmesi
- Karbon emisyonu hedeflerini destekleyecek yeşil vergileme uygulamasına geçilmesi
- Sektörlerin yeşil dönüşüme uyumlarını artırmak için Yeşil Üretim Destek Programı tasarlanarak finansman ve diğer teşviklerin sağlanması
- Sanayide ve yapılarda enerji verimliliğini artıracak teşviklerin hayata geçirilmesi

Yeşil dönüşüm yeni nesil korumacılığa dönüşüyor

- **Tarife dışı engeller birçok sektörü ilgilendiriyor**
  - Karbon ayakizi hesaplama ve doğrulama için Türkiye'den AB nezdinde onaylı doğrulayıcı kuruluş bulunmuyor
  - Kimyasalların kaydı düzenlemesi ile tüm üreticilerin Avrupa Kimyasallar Ajansı'na kayıt ve raporlama yükümlülüğü getirildi
  - AB'nin yeni Paketleme ve Paketlerin Geri Dönüşümü Kanunu (PPWR), paketlere asgari geri dönüşüm sınırı getiriyor.
    - AB dışında geri dönüşüm içinse ilgili ülkenin geri dönüşüm standartlarının AB ile aynı olduğunun tespiti halinde kabul edilecek. Benzer kurallar hurda çelik için de gelecek.
  - Mekanik geri dönüştürülmüş içeriğin gıdayla temas eden ürünlerde kullanılabilmesi için EFSA onaylı bir üretim teknolojisi kullanılması ve atığın gıdayla temas eden atıklardan elde edilmesi zorunluluğu geldi
- **Bu engellerle mücadelede bakanlıklar arası koordinasyon lazım**

Dijital Ekonominin Yönetimi de benzer riskleri barındırıyor

- AB, BM ve OECD başta olmak üzere; dijital dönüşüm ve girişimcilik alanında faaliyet yürüten kurum ve iniyasitiflerde aktif rol alınması
- Avrupa Birliği'nde yürürlüğü giren dijital ekonomiye dair mevzuatın (Digital Services Act, Digital Markets Act, Data Act, Market in Crypto Act, AI Act vb) yürürlüğünde ortaya çıkan sorunların takip edilerek, bu mevzuatın ülkemize yatırımın önünü açacak şekilde selektif biçimde aktarılması
  - Örnek: DMA (Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun) Haziran ayında ilgili şirketlerin görüşüne 2 iş günü için açılmış ve sonra TBMM'ye sevk edilmiştir.
- Fintek sektörünün geliştirilmesi yoluyla finansal kapsayıcılığın artırılması, bu amaçla fintek sektörünün haksız rekabete uğramasına yol açan kamu veri tabanlarına erişim gibi sorunların çözülmesi, sektöre dair mevzuatların geniş istişare ile yapılması
- Yeni teknolojilerin getireceği yeni mesleklere şimdiden hazırlıklı olmanın yolu eğitim sisteminin esnekliğini artırmak ve niteliğini yükseltmektir. Eğitim sisteminde bilimsel temeller ve evrensel ilkelerin baz alındığı, ilk ve orta öğretimde analitik becerilerin gerek öğrenci gerek eğitici için iyileştirildiği bir modelin geniş katılımlı bir model ve pilot sistemle geçişi esas alınmalıdır.

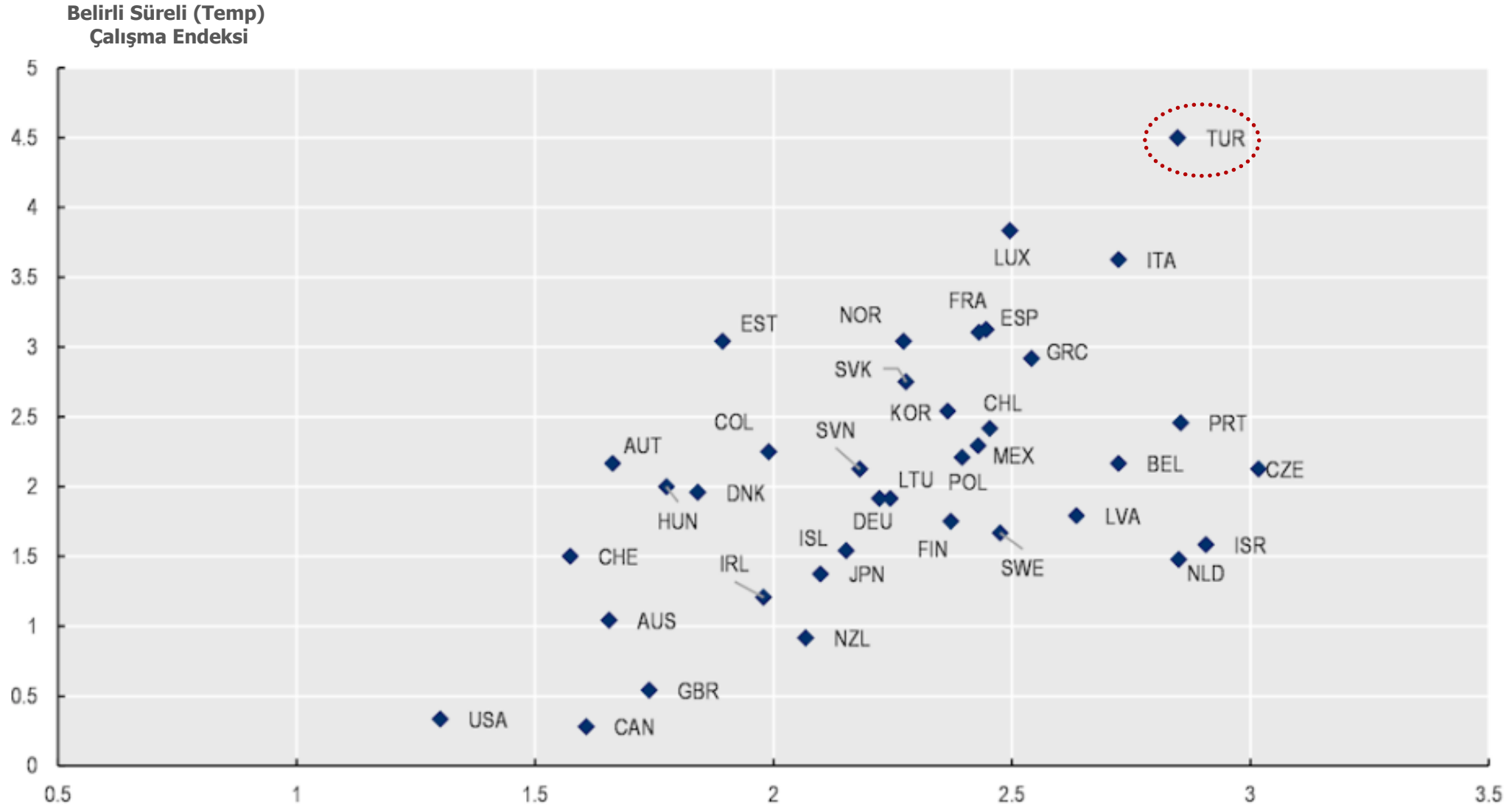
Gündem Maddeleri

- 1. Makro çerçevenin güçlendirilmesi**
- 2. Yeni bir büyüme stratejisi**
- 3. İkiz dönüşümün yönetilmesi**
- 4. İşgücü piyasası reformu**
- 5. Yargıda etkinliğin artırılması**
- 6. Tarım-gıda piyasası aksaklıkları**

İşgücü piyasamıza dinamizm kazandırmalıyız

2019

İstihdam üzerindeki yükler

**BU BEŞ MEKANİZMANIN BU
KADAR YÜKSEK MALİYETLERLE
UYGULANDIĞI TEK ÜLKEYİZ**

İşgücü piyasamıza dinamizm kazandırmalıyız

■ İşgücü piyasası reformuna ilişkin ana başlıklar

- İşgücü piyasası reformu ile esneklik (Alt işveren konusu, belirli süreli iş sözleşmeleri, deneme süresi) mekanizmalarına işlerlik kazandırılması
- İş sağlığı ve güvenliği sistemi yeniden düzenlenerek, güvenlik kültürü esaslı katılımcı bir yapıya geçilmesi
- İş Hukuku'nda bulunan işçi yararına yorum ilkesinin "geniş" ve sübjektif yorumlanmasının önüne geçilmesi, İş davalarında dava açma süresinin 1 yıla indirilmesi
- Zorunlu istihdam alanlarının çerçeve bir düzenleme ile kontrol altına alınması
- Sosyal güvenlik reformu ile birlikte ücret üzerindeki yüklerin orta-uzun vadede düşürülmesine yönelik planlama yapılması
  - Özellikle 5 puanlık prim indiriminin işsizliğin artacağı 2025-2026 döneminde devamı oldukça önemlidir
- Beceri uyumsuzluğu ile mücadele için mesleki eğitim reformu yeniden ele alınması ve işbaşı eğitim programlarının kapsamının genişletilmesi
- Yabancı çalışan konusunda ihtiyaç analizlerine dayanan yeni bir sisteme geçilmesi
- Emekli aylıklarına ilişkin hesaplama sisteminin revize edilmesi
  - 2024 yılında emekli olacakların aylıkları 2025 yılına göre %30-35 daha fazla olacağı için ikinci bir EYT dalgası geliyor.

Gündem Maddeleri

- 1. Makro çerçevenin güçlendirilmesi**
- 2. Yeni bir büyüme stratejisi**
- 3. İkiz dönüşümün yönetilmesi**
- 4. İşgücü piyasası reformu**
- 5. Yargıda etkinliğin artırılması**
- 6. Tarım-gıda piyasası aksaklıkları**

Yargıda etkinliğin artırılması

- İcra İflas mevzuatının yenilenmesine yönelik uzun yıllardır devam eden Bilim Kurulu çalışmalarının özel sektörün de katılımıyla hızla sonuçlandırılması
- Dava ve icra harçlarının %50 oranında düşürülmesi, özellikle kayıt dışı işlemlere ve hak kayıplarına sebebiyet veren tahsil harçlarında ciddi bir indirim sağlanması
- Sözleşmelerde tahkim şartının damga vergisi istisnası sağlanarak teşvik edilmesi
- Arabulucuların sadece hukukçulardan olması zorunluluğunun kaldırılması
- Arabuluculuk merkezlerinin Adalet Bakanlığınca belirlenecek kriterlerle düzenli olarak denetime tabi tutulması

Gündem Maddeleri

- 1. Makro çerçevenin güçlendirilmesi**
- 2. Yeni bir büyüme stratejisi**
- 3. İkiz dönüşümün yönetilmesi**
- 4. İşgücü piyasası reformu**
- 5. Yargıda etkinliğin artırılması**
- 6. Tarım-gıda piyasası aksaklıkları**

Tarım-Gıda piyasası aksaklıklarının giderilmesi

- Tarımsal üretimin doğru planlanması
  - Havza bazlı desteklerin 1-3 yıllık periyotlarla önceden açıklanması,
  - Mera alanlarının yeniden belirlenmesi ve ıslahı, küçükbaş hayvancılığın desteklenmesi
- Yaş meyve-sebze başta olmak üzere tarımsal tedarik zincirinin planlanması
  - Belirli üretim merkezlerinde ortak işleme, depolama, lojistik yatırımlarının yapılması
  - Girdi finansmanı, tedariki ve sözleşmeli tarım için bir platform kurulması ve desteklenmesi
- Üretim maliyetlerinin azaltılması için tarımsal girdilerin (gübre, tohum, veteriner aşı, ilaç ve yem ve gıda katkı maddeleri) uzun vadede yerli üretiminin planlanması ve teşvik edilmesi
- Hayvancılık sektöründe geçmişte uygulanan ama devam ettirilemeyen düve üretim merkezlerinin kurulması ve işletilmesi
- Tarım ve hayvancılık sektörünün yapısına uygun sosyal güvenlik sistemi tasarlanması ve o sektörde çalışanların emeklilik ve sağlık güvencelerine kavuşturulması

